

**КОМИСИЈА ЗА РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈУ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

**ИСПИТ ЗА СТИЦАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНОГ ЗВАЊА
СЕРТИФИКОВАНИ РАЧУНОВОЂА
(ИСПИТНИ ТЕРМИН: МАЈ 2024. ГОДИНЕ)**

**ПРЕДМЕТ 7:
ФИНАНСИЈСКО ИЗВЈЕШТАВАЊЕ 2**

I – ТЕСТ ПИТАЊА

- 1. Привредна друштва која при састављању својих финансијских извјештаја користе МСФИ користе:**
  - a) акруалну рачуноводствену основу
  - b) готовинску основу
  - c) комбинацију акруалне и готовинске основе
  - d) готовинску основу, осим у случају да се ради о великим привредним друштвима

- 2. У наставку су наведене различите ситуације. Означи ситуацију у којој у пословним књигама треба признати обавезу:**
  - a) привредно друштво је купило материјал од добављача и добило је отпремницу и рачун за набављени материјал
  - b) привредно друштво је у 2023. години остварило добит и обрачунало порез који треба платити до 31.03.2024. године
  - c) привредно друштво је потписало уговор о куповини робе са добављачем из иностранства
  - d) привредно друштво је потписало уговор о куповини робе са добављачем из земље

- 3. Најважнији принципи уредног књиговодствау: (означи НАЈПОТПУНИЈИ одговор):**
  - a) Принцип потпуности, принцип ажурности, принцип хронолошког реда, принцип јасности, принцип материјалне исправности и принцип економичности
  - b) Принцип потпуности, принцип ажурности, принцип хронолошког реда, принцип могућности провјере, принцип јасности, принцип материјалне исправности, принцип економичности и принцип ефективности
  - c) Принцип потпуности, принцип ажурности, принцип јасности, принцип материјалне исправности и принцип економичности
  - d) Принцип потпуности, принцип ажурности, принцип хронолошког реда, принцип могућности провјере, принцип јасности, принцип материјалне исправности и принцип економичности

- 4. И у случају употребе континуираног и у случају употребе периодичног праћења залиха, примјена следеће методе даје исту вриједност залиха, односно трошак залиха, те онемогућава менаџменту да употребом одређеног система вођења залиха утиче на обликовање резултата:**
  - a) ФИФО
  - b) ЛИФО
  - c) Метода пондерисане просјечне цијене
  - d) Све наведене методе

5. Привредно друштво „Алфа“ д.о.о. извршило је 01.07.2023. године улагање у капитал друштва „Бета“ д.о.о. у износу од 200.000 КМ што чини 25% капитала друштва „Бета“ д.о.о.

У 2023. години друштво „Бета“ д.о.о. је остварило губитак, те капитал на дан састављања финансијских извјештаја 31.12.2023. године износи 600.000 КМ. Примјеном набавне вриједности за вредновање улагања, Друштву „Алфа“ д.о.о. на 31.12.2023.. године припада:

- a) 200.000 КМ капитала друштва „Бета“ д.о.о. и 50.000 КМ расхода по основу обезвријеђења
- b) 150.000 КМ капитала друштва „Бета“ д.о.о. и 50.000 КМ расхода по основу обезвријеђења
- c) 200.000 КМ капитала друштва „Бета“ д.о.о. и 200.000 КМ расхода по основу обезвријеђења
- d) 150.000 КМ капитала друштва „Бета“ д.о.о. и 150.000 КМ расхода по основу обезвријеђења

6. Под готовином се подразумијева (означи најпотпунији одговор).

- a) Готовина у благајни у домаћој и страној валути
- b) Готовина у благајни у домаћој и страној валути, новац на опословним и девизним рачунима код банака, чекови и депозити по виђењу
- c) Готовина у благајни у домаћој и страној валути, новац на опословним и девизним рачунима код банака
- d) Готовина у благајни у домаћој и страној валути, новац на опословним и девизним рачунима код банака, чекови, мјенице и друге хартије доспјеле на наплату, и депозити по виђењу

7. Признавање прихода из уговора са купцима врши се у:

- a) Три корака: Идентификовањем уговора; Утврђивањем цијене трансакције и Признавањем прихода по завршеној обавези
- b) Четири корака: Идентификовањем уговора; Утврђивањем цијене трансакције; Алоцирањем цијене трансакције на извршену обавезу и Признавањем прихода по завршеној обавези
- c) Пет корака: Идентификовањем уговора; Идентификовањем уговорне обавезе; Утврђивањем цијене трансакције; Обавезном наплатом потраживања и Признавањем прихода по завршеној обавези
- d) Пет корака: Идентификовањем уговора; Идентификовањем уговорне обавезе; Утврђивањем цијене трансакције; Алоцирањем цијене трансакције на извршену обавезу и Признавањем прихода по завршеној обавези

8. Добитак прије опорезивања је 200.000 КМ, а порески расход 25.000 КМ. У законске резерве је издвојено 20% нето добитка, а дивиденде су изгласане у висини 60% нето добитка. Задржани добитак износи:

- a) 175.000 КМ
- b) 35.000 КМ
- c) 140.000 КМ
- d) 56.000 КМ

9. Латентне резерве представљају разлику између:

- a) више нето продајне и ниже књиговодствене вриједности билансираних залиха
- b) више номиналне и ниже књиговодствене вриједности билансираних потраживања од купаца
- c) више књиговодствене и ниже надокнадиве вриједности билансиране опреме
- d) више фер и ниже садашње (дисконтване) вриједности билансираних некретнина

10. У складу са МРС 2, трошак залиха одређује се примјеном:

- a) методе ЛИФО
- b) методе ФИФО
- c) методе пондерисаног просјечног трошка
- d) специфичне идентификације трошка (за предмете који се не могу међусобно размјењивати, те добра и услуге који су намијењени и издвојени за специфичне пројекте)

11. Које од наведених ставки представљају финансијску имовину:

- a) потраживања од запослених
- b) потраживања од купаца
- c) улагања у некретнине
- d) улагања у акције других правних лица

12. Према МРС 1 – Презентација финансијских извјештаја, субјекат је дужан имовину класификовати у краткотрајну када:

- a) имовину очекује реализовати или је намјерава продати или потрошити у свом редовном пословном циклусу
- b) имовину држи првенствено ради трговања
- c) имовину очекује реализовати унутар дванаест мјесеци након извјештајног периода
- d) се ради о новцу или новчаном еквиваленту (како је дефинисано у МРС-у 7), осим ако је могућност размјене или употребе таквог средства за подмирење обавезе ограничена за вријеме од најмање дванаест мјесеци након извјештајног периода

13. Према МРС-у 8, на терет или у корист акумулисане (нераспоређене) добити требају се признати (и исказати у извјештају о промјенама на капиталу), материјално значајни учинци који су настали по основу:

- a) промјена у рачуноводственим политикама
- b) промјена у рачуноводственим процјенама
- c) исправке грешака насталих у ранијим раздобљима
- d) исправке грешака насталих у текућем раздобљу

14. Према МРС 37, који од наведених услова треба да буду испуњени да би дошло до признавања резервисања:

- a) да постоји садашња обавеза као резултат прошлог догађаја
- b) да је вјероватно да ће за измирење обавезе бити неопходан одлив ресурса који садрже економске користи
- c) да се може направити поуздана процјена износа обавезе
- d) да не постоји садашња обавеза као резултат прошлог догађаја

15. Шта од наведеног представља примјере новчаних токова из инвестиционих активности:

- a) плаћања добављачима за опрему
- b) приливи од купаца за грађевинске објекте
- c) повећање улога власника у новцу
- d) куповина акција другог субјекта које се намјеравају држати дуже од 12 мјесеци

16. На дан 31.12. 2023. године, залихе робе «М» су биле исказане по набавној вриједности од 200 КМ/ком. У јануару 2024. године, продаја робе «М» је вршена по цијени од 155 КМ/ком (без ПДВ-а). Наведени догађај, у финансијским извјештајима за 2023. годину треба третирати на сљедећи начин:

- a) о наведеном догађају након извјештајног периода се не захтијевају информације у финансијским извјештајима за 2023. годину
- b) о наведеном догађају након извјештајног периода треба се објавити у биљешкама уз финансијске извјештаје за 2023. годину
- c) залихе робе «М» на 31.12.2023. у билансу стања треба приказати по нето продајној вриједности од 155 КМ/ком
- d) залихе робе «М» на 31.12.2023. у билансу стања требају се приказати по набавној вриједности од 200 КМ/ком.

17. Према МРС 2, примјери трошкова који се не укључују у трошак залиха су:

- a) директни рад
- b) трошкови продаје
- c) неубичајено високи износи отпадног материјала
- d) трошкови складиштења, осим ако нису неопходни дио производног процеса прије сљедеће производне фазе

18. Према МРС 19, трошак рада обухвата:

- a) сваки губитак или добитак по измирењу
- b) трошак минулог рада, који је промјена садашње вриједности обавеза за дефинисана примања за рад запосленика у ранијим периодима
- c) трошак текућег рада, који је повећање садашње вриједности обавезе за дефинисана примања као посљедица рада запосленика у текућем периоду
- d) све наведено

19. Према МСФИ 10 – Консолидовани финансијски извјештаји инвеститор контролише субјекат у који је извршено улагање ако:

- a) има моћ над субјектом у који је извршено улагање
- b) нема моћ над субјектом у који је извршено улагање
- c) има изложеност, или права, на различите приносе на основу повезаности са субјектом у који је извршено улагање
- d) способност да користи моћ над субјектом у који је извршено улагање да би утјеццао на износ инвеститорових приноса

20. Према МСФИ 13 – Мјерење фер вриједности, промјена техника процјене или њене примјене је примјерена ако се догоди неки од слједећих догађаја:

- a) развој нових тржишта
- b) нови информационе технологије постану доступне
- c) тржишни услови се промјене
- d) технике процјене су унапријеђене

II - ЗАДАЦИ

Задатак број 1 (10 бодова):

Привредно друштво „СУНЦЕ“ д.о.о. купило је соларну електану коју чине земљиште, објекат који служи за паркинг камиона, и постројење-соларне панеле, са припадајућом трафо станицом.

За ову групу средстава плаћен је укупан износ 690.000,00 КМ док појединачна цијена за свако средство није позната.

Утврђена је фер вриједност ових средстава:

Земљиште: 150.000,00 КМ

Објекат: 200.000,00 КМ

Постројење: 550.000,00 КМ

- а) Израчунајте књиговодствену вриједност појединачних средстава! (7 бодова)**
- б) Који принцип дефинише да је код иницијалног вредновања набавна вриједност средства горња граница процјењивања? Укратко појасните тај принцип у смислу да укажете на предности и недостатке вредновања средстава по истом! (3 бода)**

РЈЕШЕЊЕ

Задатак број 2 (20 бодова):

Привредно друштво „ЛД ЦОМПАЊУ“ д.о.о. је у 2023. години утврдило сљедеће:

- приходе од продаје робе 850.000 КМ
- набавну вриједност продате робе 750.000 КМ
- трошкове репрезентације у висини од 9.000 КМ
- остале пословне расходе 18.000 КМ
- почетно стање потраживања од купаца 90.000 КМ
- коначно стање потраживања од купаца 80.000 КМ
- наплаћена потраживања од купаца у периоду 800.000 КМ
- приходе по основу наплаћених отписаних потраживања од 10.000 КМ
- учешће у капиталу повезаног правног лица 25%
- нето добитак исказан у билансу успјеха повезаног правног лица 90.000 КМ
- почетно стање на рачуну одложених пореских средстава 3.000 КМ

а) Израчунајте бруто финансијски резултат у периоду! (7 бодова)

б) израчунајте укупне пореске расходе које треба презентовати у билансу успјеха у периоду, а уважавајући следеће напомене: (7 бодова)

- **стопа пореза на добит је 10%**
- **у складу са пореским прописима приходи од дивиденди и наплаћених отписаних потраживања не опорезују, расходи по основу исправке вриједности потраживања од купаца не признају приликом обрачуна пореза на добит**
- **трошкови репрезентације признају у висини од 30%; у складу са усвојеном рачуноводственом политиком у друштву**
- **исправка вриједности потраживања од купаца врши се на сваки датум биланса стања, али искуство показује да се сва отписана потраживања наплаћују у 100%-тном износу**

ц) објасните околности под којима настају сталне и привремене пореске разлике, те утицај сталних и привремених разликана порески и пословни биланс (6 бодова)

РЈЕШЕЊЕ

Задатак број 3

С^о) Друштво “ХУ” д.д. регистровано је с основним капиталом уписаним у регистар друштава у износу од 1.000.000 КМ.

Друштво је на дан 31. 12. 2021. године исказало стања:

- акумулисана (нераспоређена) добит	500.000 КМ
- законске резерве	70.000 КМ
- нереализовани добици по основи финансијске имовине по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	30.000 КМ

У периоду од 1.1.2022. до 31.12.2023. године настале су сљедеће промјене на позицијама реализованог и нереализованог капитала:

- 1) Скупштина друштва је (у 2022. години) донијела одлуку о распореду добити из 2021. године у износу од 400.000 КМ према којој се: 20% (80.000 КМ) распоређује у законске резерве, 30% (120.000 КМ) за дивиденду дионичарима, док је преосталих 50% (200.000 КМ) нераспоређена добит.
- 2) Друштво је током 2022. године извршило ревалоризацију грађевинских објеката, те је утврђен нето учинак ревалоризационог повећања (ревалоризациона резерва) у износу од 1.800.000 КМ.
- 3) На дан 31.12.2022. године, фер вриједност финансијске имовине по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит смањена је (у односу на 1.1.2022.) за 40.000 КМ.
- 4) Друштво је за пословну 2022. годину исказало (реализовану) нето добит у износу од 250.000 КМ.
- 5) Скупштина друштва је (у 2023. години) донијела одлуку о распореду добити из 2022. године у износу од 250.000 КМ према којој се: 20% (50.000 КМ) распоређује у законске резерве, 40% (100.000 КМ) као дивиденда дионичарима, док је преосталих 40% (100.000 КМ) нераспоређена добит.
- 6) Друштво је током 2023. године извршило додатну емисију дионица у укупном износу од 1.200.000 КМ, од чега се 1.000.000 КМ односи на повећање темељног капитала, а 200.000 КМ на дионичку премију приликом емисије дионица.
- 7) У 2023. години откривена је и исправљена значајна погрешка, која се односи на раздобље прије 31.12.2021. године, у износу од 50.000 КМ на терет нераспоређене добити.
- 8) Друштво је крајем 2023. године извршило пријенос ревалоризацијских резерви у акумулирану (нераспоређену) добит у износу од 90.000 КМ.
- 9) На дан 31.12.2023. године, фер вриједност финансијске имовине по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит (финансијска имовина расположива за продају) порасла је (у односу на 1.1.2023.) за 25.000 КМ.
- 10) Друштво је остварило (реализирану) нето добит за 2023. годину у износу од 200.000 КМ.

Саставите Извјештај о промјенама на капиталу друштва “ХУ” д.д., у којем ће, на појединим категоријама капитала и укупно, бити приказана:

- стања на датуме биланса стања (31.12.2021., 31.12.2022. и 31.12.2023.) и
- све промјене између наведених датума (у 2022. и 2023. години) (20 бодова)

РЈЕШЕЊЕ:

Задатак број 4

Друштво „ЈАНГ“ је на дан 30.12.2022. године у свом билансу стања исказало опрему бруто књиговодствене вриједности 500.000 КМ и исправку вриједности 200.000 КМ. На дан 31.12.2022. године извршена је ревалоризација опреме и процијењени износ вриједности опреме је 20% већи од књиговодствене вриједности (вијек употребе остаје непромијењен).

Од Вас се тражи сљедеће:

- а) Прокњижите ревалоризацију опреме привредног друштва „ЈАНГ“ користећи методу сразмјерно-пропорционалне корекције по основу ревалоризације, односно сразмјерно коригирање бруто књиговодствене вриједности и исправке вриједности на дан 31.12.2022. године. (3 бода)**
- б) Обрачунајте и прокњижите амортизацију опреме за 2023. годину по стопи 10%. (3 бода)**
- с) Евидентирајте продају опреме на крају децембра 2023. године купцу „Х“ по факури 320.000 КМ + ПДВ 54.400 КМ, и прикажите износе на свим рачунима у главној књизи на дан 31.12.2023. уважавајући све претходне пословне промјене. (4 бода)**

РЈЕШЕЊЕ:

